

Био једном човек, који је, пре него што је постао политичар, имао једно одело, пола аутомобила и пуно неплаћених рачуна, који је одлазио код других на клот пасуљ, јер себи није могао више да приушти. Онда се догодила револуција, ДОС постао нешто, па је и он постао неко. Стекао је два ормана одела, најмање три аутомобила, два стана и кућу на брду јужно од главног града, али се слабо сећа досовског периода и дешавања из тог времена. Није он једини, зато га и не би требало оптуживати.

Не мислим да постоје непристојно богати људи, или барем не такви привредници. Не знам ни шта то значи? Људи који су данас на власти, својевремено су се страствено борили за друштво у коме појединци могу да се непристојно обогате, у коме је „амерички сан“ императив и у коме је право на богатство једно од људских права, а борба за профит важнија од борбе за идеју. Због тога не разумем због чега се то сад поставља као проблем и због чега је бити богат одједном постало непристојно, из угла оних који су се борили за слободно тржиште.

Мислим да је непристојна понуда коју им је упутио Председник, на такав начин, јавно. Та понуда онда личи на прозивку, или још горе, рекет. Што у суштини и није тако лоша идеја, али која изгледа непристојно кад се изговори јавно. Руши се тиме ауторитет председничке функције, а и ауторитет државе. Кад држава мора да користи једну јавну трибину, да би Председник са ње могао да позове некога да удели милостињу Србији. Не ради се то јавно, не изгледа лепо. Требало би Путина питати за детаље, ако се већ хтело тим путем, он има искуства с тим. Такви проблеми решавају се личним контактом, или системски, а не преко телевизијског апела и јавне молбе богаташима. Молилац тада изгледа нижи од онога кога моли. У очима јавности, Председник у тој ситуацији изгледа као немоћан човек, који се у очајању обраћа моћнијима од себе. Шта обичан човек да мисли о држави кад његов председник мора да неког моли за новац?

Није проблем у томе што су неки непристојно богати, него што је већина непристојно сиромашна. Проблем је у систему који се не бави проблемима сиромашних, него размишљањима о томе како да узме паре од богатих. У реду је што постоје неки људи који умеју са парама, или су на неки други начин вешти у стицању материјалног богатства. Додуше, није у реду што постоји систем, који прати доминантни актуелни светски тренд, и који их у томе подржава, али то је већ друга прича. Али шта ћемо са људима који то не умеју? Са онима који не умеју са новцем, или раде посао на коме не могу да стекну богатство, или их не занима да јуре за новцем... Они не би због тога требало да буду на ивици сиромаштва. А јесу. Ово је и друштво за такве, не делује поштено да они буду кметови за богаташе и политичаре. Не живимо у свету животиња где најспособнији за тржиште преживљавају, или барем не би требало да живимо у таквом свету. Због тога мислим да постоје непристојни системи, које држава уређује, а ово је један од таквих. Питање нечијег богатства и сиромаштва не решава се јавним

трибинама, него кроз институције система, законима, којима се одређују обавезе и права привредника.

Осим тога, богаташи не праве мостове. То је посао државе, и само држава би требало да има монопол над таквим пословима. Све остало било би срамота, а срамота је и помислити да неко други то треба да ради. Богате мецене евентуално могу да направе неку библиотеку, позориште, можда болницу, али не и да се баве инфраструктуром Србије. Ружно би то изгледало. Није ова Србија њихова, па да они по њој покрећу велике грађевинске подухвате, да је они изграђују и брину о њеном развоју.

Поред непристојних државних уређења, можда би требало поставити питање да ли постоје непристојно богати политичари? Да ли политичари смеју, или уопште могу да буду било како богати? Како је могуће да неко пре револуције нема ништа, а да након ње одједном постане имућан? Ако се неко запита да ли постоји разлика између партизана после рата и нових политичара после револуције, она наравно постоји. Партизани су осим вила на Дедињу хтели само балерине. Револуционари желе све, осим балерина. Свако богатство политичара је непристојно, крајње непристојно.

Осим тога, што неко није јавно прозвао (и кад то планира да уради?) невладине организације, од којих су већина и основане у циљу пружања неке помоћи Србији? Многе од њих и не знају шта ће са својим непристојно великим фондовима. Шта би тим организацијама фалило да негде изграде водовод, отворе библиотеку, направе фудбалско игралиште? То би била права помоћ непристојно богатих организација.

Једини проблем са савременим богаташима је у томе што су они такви какви јесу, и што се чак и не труде да буду другачији, што немају ни неке основне „покондирености“, осећаја да морају да се претварају да су бољи него што јесу, да би на том основу сами дошли до тога да је неопходно да нешто негде и уложе. Да би им име лепше изгледало и дуже трајало. Да би их неко памтио по лепоме. Не морају они да праве неке велике грађевине. Некад је постојао леп обичај, институција меценарства, кад су богаташи осећали потребу, или макар друштвену обавезу, да буду мецене неке, и да због тога добију део његове славе и место у историји. Тада је вероватно на сваком богаташком имању живео по један млади стваралац, а величина и значај богаташа делом се мерила, или показивала, и квалитетом тог уметника. У овој држави, која је преузела најискваренију варијанту потрошачког друштва, не постоји осећај за историју, не постоји свест о заједници широј од породице, и не постоји осећај за било чију корист, осим сопствене. И због тога је могуће да српски богаташи ни један део свог богатства не враћају Србији, и да због тога не осећају грижу савести. Нису они непристојно богати,

Непристојна понуда

Пише: Зоран Грбић
среда, 23 јун 2010 19:49

само су непристојни људи.